

CSIKI LAPOK

Előfizetési ár:
 Felelős kiadó: Egész évre Pengő 6.— Negyedévre Pengő 1.50
 Félévre Pengő 3.— Példányonkénti ára 12 fillér
 Özv. Vákár Lajosné Külföldre egy évre 12 Pengő.
 Megjelenik minden vasárnap.

Nyilvtartó közlemények díja soronként 1 Pengő.
 Kéziratokat nem adunk vissza.
 Hirdetési díjakat a legelőbbban számoljuk.
 Kiadóhivatal: Csikszerecs, Apafi Mihály-utca 15. sz.

Felelős szerkesztő:
 vitéz Rásszegh Győző

Mussolini.

Mussolini, Európa történelmének egyik kialakítója, lemondott. Világszerte nagy szenzáció er, mert hiszen Mussolini a maga személyében testesíti meg az új Olaszországot. Az első hír után nem lehet megállapítani a hír körülményeit, annál kevésbé lehet fölmérni a következményét. El kell fogadni a tényt: Mussolini lemondott. Kikapcsolódott a világrengató mérföldszélből. A rengésnek első áldozata. Az emberfeletti munka megdőlt. Ennyi tény.

Hogy az eltávozás után mi lesz, ki tudná megmondani. A fantázia bizonyára többet lát, mint ami valószínű lehetőség, de viszont a fantáziánál is irányítóbb az erő: az adottságok helyzeti és dinamikai ereje. Et visszi az eseményeket. A józanság azonban irányíthatja.

A józanság pedig azt mondja, hogy egy emberen nem mu'hat nemzet élete. S ha kihull a vesér, jön más, aki veseti a népet a kijelölt uton. Csak a népnek bármely sorsfordulat esetén is meg kell őriznie nyugalmát, hitét és bizodalmat, amik a szívbéli és fizikai erő mellett valamely népnek a lelki ereje. Mi a baráti népnek, az olasznak est kívánjuk. Ezt kívánjuk igaz barátságából, de est kell kívánnunk érdekből is.

Az eltávozóról rendszerint különféle-képpen vélekednek az emberek. Így less Mussolinivel is. Világszerte ki-ki a maga szelleme, világnézete, gyűlölete, elfogultsága szerint fogja őt megítélni. Legkevesebben a tárgyi ítélkezők lessnek. Pedig Mussolini nem a mának embere, hanem a történelemé. Mert vi'athatatlan, hogy nemzetét az elesettségből naggyá tette. Ami heroikus, gigási tett volt. Lehet, hogy őt mint tragikus személyt örökíti meg a történelem, de az bizonyos, hogy tragikus is emberi, esetleg összetörése is az. Óriási feladatot vállalt, óriási munkát végzett, a nehézségek alatt és akadályok között lelki-leg összeroppant. Ember nem bírhat mindent a végletekig, de Mussolini az összeroppantásban is egész ember volt: a nemzetét nézte és nem magát. Mikor már segíteni nem tud, félreáll, — ami hősi vonás. Átadja a helyét annak, aki segíthet: az ősi katonának. Az ilyen hiúságmentes ocelkedet főnségezen emberi.

A nemzetet semmiért, a nemzetéért mindent! — ez az ősi eszmény. S amikor Mussolini est teljesítette be, hajtsuk le fejünket. S nézzünk kicsiny-magunkba: tudánk-e kisebb dolgokban így ocelkedni.

Mussolini határozott s bármilyen megtestesítője volt az olasz nagyságnak, az élet megé nélküle is. Mert ennek mennie kell. Most drámai rengések idejét éljük, megrettenünk semmitől sem szabad. Fejünket, szívünket elveszteni sem. Nemcsak most,

vagy később nem, de soha sem. Mert tudnunk kell, amit ismételnünk: emberek, vesetők elveszhetnek, népek nemzetek nem. Különösen a lelkiileg erősek nem!

Igy várjuk a magyar feltámadást!

Katonák, fegyelmezett időket élünk. A nagy magyar szabadságra, feltámadásra készülünk. Mindnyájunknak katonásan, fegyelmezettien kell élnünk. Ha ebben az összetörttségben nem járunk meg, akkor soha sem. Nincs soha annyit, al'alom az összetartásra az ünzetlenségre, az istenimádatra, mint most, a jegyrendsz'ra világszerte. Ha ennek az időnek nev'ő, összetartó érteket fe fogom nem akarok meggázd'gódni, háborus milliókat lenni, nem vásárolni fel mások elől az életet, hogy ottb'ou min'ő többet elraktározhasak, nem vesyitem fel a tojst, hogy minél többet eladhassak, szegény elni és építeni ak'ró magyartestvéremet nem rá:tom a arba, hogy csak én élhessek. Hanem ellenkezőleg: mindent, gazdagodást, érvényesülést a háboru utánra hagyok, mert akkor becsülletes bb, igazabb, isteneesebb uton boldogulhatok. Ma, — amikor a gazdagnak is annyi jár, mint a szegénynek — másképen nem is juthatunk nagy vagyomhoz, csakis magyar testvéreink megkarosításával Feketepecin!

A feketepecin, az árdrágtást soha sem az igazi, szív-lelek magyarok indítják meg, hanem azok, akiknek az egyéni gazdaság többet ér, mint a nemzet szabadsága, függetlensége és jóléte. Ezek a muld' örömeik, özö érdek-ek harcossal szembe helyezkednek az erős nemzeti öntudattal telített magyarokkal, akiknek egyéni érdekei csak annyiban vannak, amennyiben azok a nemzet sorával összefüggnek. (Lásd: II. Rákóczi Ferencet, Széchenyit stb.)

Ezek, az utóbbiak hála Istennek mind többen és többen vannak, egyre jobban szaporodnak. Ha nem is jutottak hírnévre, de a sok millió magyar névtelenjei között ugy szolgálják hazájukat, mintha egyedül töük függne a végleges teljes feltámadásunk. Ilyen magyarokra van Hazánknek szüksége, kik mintaképsink erős hitét és ragyogó gondolatait, ocelkedetét nemcsak ismerik, hanem követik is. Hogy eddig ezeknek az öntudatos, hazánkért önzeti nül élni és halni tudó magyarok száma olyan kevés volt, sok oka van. De legfontosabb közülük az, hogy régen is, de különösen 170 év óta a magyarságot idegen szellem szédítette el, hipnotizálta meg! Ez az idegen szellem az eredeti, a magyar, tősgyökeres gondolkodást irtotta ki. Usált mindent, ami népi, ami nemzeti, ami összetartó. N' csak hagyományainkat, viseletünket, hanem lelkünket is áruba bocsájtotta. Hirdette, hogy nem fontos az: vallásos vagy-e vagy nem, a fontos, hogy magyar légy. S voltak akik est a masslagot be is kapták és di'zmagyarruhában fennen hirdették másoknak is. Nem veték észre, hogyha az Istenhítt'őjük ki egy nemzet lelkéből, mindent k'ölünk. Szabadgondolkodóknak hirdették magukat és a szabadgondolkodást harosnálták bele a kereszténységben és magyarságban teljesen összeroppant emberek fülébe. Ennek a szabadgondolkodósnak, modern pogány ságnak és istentelenségnek jelszavával lettünk idegenek a saját földünkön (Lásd: az 1918—19-es forradalmat).

A szabadgondolkodás nagy álmából a forradalomban felébredtünk! Azóta mind többen és többen győződünk meg a nagy igazságról: a nemzet Isten gondolata! Egy nemzet csak így maradhat fenn, akkor lehet erős, ha Isten törvényeit megtartja. Bátor minden olyan magyar, ki mellől verve, Isten kárhozva csak annyit tud mondani: ő magyar és egyébbel nem törődik! Az ilyen magyarok szolgálják a legkevésbé há-

jukat! Annál inkább szolgálják azok, kik Isten elajkukon, törvényei szerinti családvetelkben erős magyar hittel, öntudattal, a biztos siker tudatával dolgoznak a magyar térfoglalásért, a magyar jövőt biztosító összetartásért, osztály nélküli társadalomért. Mert est csak az UrIsten segítségével és törvényeinek erejével valósíthatjuk meg.

Ez a gondolat már terőbelyes fává izmosodott. Minden társadalmi rétegben foglalkoznak vele. Örömmel üdvözöljük a legutóbbi előadás-hozsaratot is, a népi írók feladatáról. Jelen volt Főja Géza is. (Uj Élet, II. évf. 6. sz.) Itt állapították meg „hiszünk a tulvilágban, ahol abban a fényben ragyog majd minden lép az idők végezetéig, a milyen fényt, ragyogást, illatozást földi létében adni tudott”. Ezt a fényt, ragyogást pedig nemzetünknek csak mi ly Isteni belenyulások, segítség-ek által adhatjuk meg. Hogy est k'érdemajjuk vallásosoknak kell lennünk. Ezért a dicsőségért pedig mindnyájan felelősek vagyunk! Az ér ekelet zárógondolata est: Kevés est kérünk a népi íróktól és mindent. Azt a mindent, amiben minden magyarnak egynek kell lennie:

Istent, emberméltóságot, felebaráti szeretetet, krisztusi demokráciát!

Amikor az 1920-ban megindult magyar feltámadás beteljesedését a józan, hazánkért aggódó öntudatos magyarok tömege ilyen szellemben várja, ügyeljük, hogy ne legyenek közöttünk kontolyvetők, kik est a légtört megmérgezhessak. Ügyeljük különösen azokra, kik nekünk est a szellemet megőrizték, megtartották. Est a szellemet óvta évszázadokon át a magyar erdő, pusztá, tanya, falu. Est ápolta a keresztény család és templom, ez a két szentély, ahol a legmaradandóbb nemzeti, összetartó köteleket fonták és fonják.

„Necsak valljuk, hogy az erkölcs létfeltételünk, hanem valósiteuk meg azt est élnelakaras hajthatatlan elszántságával: akkor mi magunk is egy-egy darab feltámadás vagyunk s nyomunkban éléd a még meg nem rothadt, csak elal'it nemzeti érzés.”

Ebben az erős, acé'os magyar nemzeti érzésben éjjen el minden, ami halálunkat és nem feltámadásunkat készíti elő:

„Katonás idő,
 Kényelmes, csönd — legendán átütő,
 sz'et, elfogult zord eszme — fergeteg,
 amely kisépri most a kerteket,
 seper miazmát, rontó rákfenét

az érzelem s a gondolat sereg most csak munderban járhat és vigyázzállásban, másképp könnyen érhet gyász!”

(Mécs L. „Katonás idő”)

(F.)

Megjelent a Csiki Pantheon.

A Csiki Lapok hasábjain annak idején T. Nagy Imre kitünő tolla megörökítette a csiki székely nagyságainkat. „Csiki Pantheon” címen jelentek meg ezek a közlemények. T. Nagy Imre halála után most Nagy András dr. az elhunyt unokája összegyűjtötte a kéziratban fekvő idevonatkozó anyagot s azokkal kiegészítve az értékes gyűjteményt, könyvalakban megjelent a csiki könyvpiacnak ez a kétségtelenül értéket jelentő munkája. — A „Csiki Pantheon” csak kötött példányszámban jelent meg és azt a Csiki Lapok nyomdája hozta forgalomba. A könyv kapható vagy megrendelhető a Vákár könyvkereskedésben, Csikszerecs. — Ára 5 Pengő.

A gabona szállítása.

Gabonát az ország egész területén egyik községből a másikba csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az egyes gazdaság területén belüli történő szállításokra, valamint az eladás céljából a vásárlásra jogosított kereskedő raktárába, vagy a feladóállomásra szállított gabonára.

A vámórlésre jogosult gazdaságból a vámórló malomba szállított kenyérgabonánál a szállítási igazolvány a vámórlési tanúsítványt pótolja, de csak olyan mennyiség erejéig, amennyi a tanúsítvány szerint még megőrölhető. A szállítási igazolványt a gabona feladási helye szerint illetékes községi előjáróság állítja ki.

Kenyérgabonára községi előjáróság csak annak adhat ki szállítási igazolványt, aki igazolja, hogy vámórlésre jogosult és a munkabér, vagy más természetbeni járandóság címén jogosan megszerzett kenyérgabonát lakóhelyére kívánja szállítani. — Vetési célra szolgáló kenyérgabonára, valamint kenyérgabonavetőmag beszerzése céljából cserélésre szolgáló kenyérgabonára, továbbá egyéb indokolt esetekben a közellátási felügyelőség adhat ki szállítási igazolványt. A közellátási kormányhivatal által kiállított vásárlási engedély alapján megvásárolt árpa és zabra a szállítási igazolványt kisdánát a községi előjáróság nem tagadhatja meg.

Közforgalmu vasut, hajózási és közúti vállalat, valamint a posta gabonát szállítás végett csak akkor fogadhat el, ha a feladó az érvényes szállítási igazolványt átadja és a fuvarlevél címzettje a szállítási igazolványon megnevezett címmel azonos.

Ha a gabonát kereskedő, vagy kereskedelmi őrlésre kijelölt malom adja fel, a szállítási igazolványt a Központ által szabványgyűjtemellyel ellátott és számozott fuvarlevél pótolja.

Ezek a rendelkezések nem vonatkoznak a honvédség által, vagy a honvédség címére feladott gabonaküldeményekre; a m. kir. Növénytermelési Hivatal által feladott fuvarlevelével feladott gabonára; a Központ, továbbá a m. kir. gazdasági felügyelőségek, a m. kir. Növénytermelési Hivatal, a m. kir. Védelmi Bizottság, az Országos m. kir. Gabona és Lisztgyártási Intézet és a budapesti Áru és Értéktörzsde választott bírósága címére, vagy ezek által feladott, továbbá a kereskedelmi őrlésre kijelölt malomok által feladott 10 kg. ot meg nem haladó gabonamintákra.

HAROTTEK.

Az olasz kérdés lassan már kezd tisztázódni. Legalább is belpolitikai vonalon. Mussolini lemondása ugyanis a jelek szerint komoly rendszer-változást jelent. Badoglio tábornagy, az új kormányfő, Mussolini utolsó kormányából csak egyedül Carlo Favagrossa hadifelvezelési minisztert vette át, míg számos közhivatal és fontos vezető pozícióra olyan férfiak kerültek, akik a fasiszma uralma alatt nem játszottak fontosabb szerepeket. Ezzel párhuzamosan számos olyan intézkedés történt, amelyekből egy új olasz belpolitikai élet iránya bontakozik ki. Az eddigi Lavoro Fascista napilap helyén L'Uomo Italiano új címmel jelent meg. Enrico Rocca, a lap eddigi munkatársai főszerkesztő lett. Az első vezércikkben azt írja: Elképzelhetetlen, hogy a munka és a szellem Olaszországban a holnapi Európában ne töltse be továbbra is magas erkölcsi, kulturális és szellemi szerepét.

Berlini politikai körökben továbbra is tartózkodással itélik meg a Mussolini lemondásával előálló helyzetet és egyelőre tartózkodnak minden megjegyzéstől. Nem hallgatják el azonban,

hogy egyrészt eddig teljesen ismeretlenek voltak előlük a római események, másrészt pedig nem kaptak tájékoztatást a jelentős események politikai vonatkozására. Ez a meglepetés azonban semmit sem változtatott azon a maga biztos elszántságon és magatartáson, amely oly jellemző a német népnek a háború valamennyi kapcsolatos kérdésében állásfoglalására. Ez viszont — hangsúlyozzák Berlinben — nem jelenti azt, hogy a német közvélemény teljesen tisztában azokkal, hogy Benito Mussolini lemondásával — aki 21 év-n át irányította a baráti és szövetséges nép életét — új fejlődés vette kezdetét. A német nép azon megelégedéssel vette tudomásul Badoglio tábornagy kiáltványát, melyben hangsúlyozta, hogy Olaszország hűlen kitart az ott szava mellett.

Tokiói jelentések szerint Luderli olasz követ a japán külügyminisztériumban tett látogatása alkalmával biztosította Sigemicu japán külügyminisztert az olasz kormány nevében arról, hogy Olaszországnak a hármasszerződésen alapuló háborús politikáját Mussolini lemondása nem változtatja meg. Közvetlenül utána Sigemicu japán külügyminiszter egyórási megbeszélést folytatott a német követtel, melynek során a szöveg meg tárgyalta az általános külpolitikai és hadi, illetőleg az európai helyzetet. A japán külügyminiszter különös megelégedéssel vette egyébként tudomásul az olasz követ ama bejelentését, hogy az Olasz politika egyáltalán nem változik a háború közös szempontjából. A Domei-iroda a hivatalos japán sajtóközlemények hangfolyója, hogy Japán elszántsán tovább folytatja a háborút bármiképpen is alakuljon a bonyolult nemzetközi helyzet.

Churchill az alsóház keddi ülésén — mielőtt azt a MTI a Nemet Távirati Iroda nyomán jelenti — kijelentette, hogy az olasz kormány eddig még nem kereste az összeköttetést a szövetségesekkel. Ezért a tűz és acél áradatát tovább tudják egész Olaszországban minden katonai fontosságú célra. Arra törekednek azonban, hogy az olasz nemzetet egy általános megegyezésre jussanak.

Csak most vált ismeretessé Benito Mussolini olasz miniszterelnök lemondásának tuajdonképpeni előzményei és háttere. Lemondása előtt néhány nappal a szenátus azt ültében foglalkozott Olaszország háborús helyzetével és a szenátus lezavarta a Mussolini által képviselt hivatalos javaslatot. Ugyanakkor a térség el fordult Badoglio tábornaghoz, hogy vegye át az olasz kormány vezetését.

Ugyancsak itt írjuk meg, hogy külföldön elterjedt hírek szerint Mussolini Spanyolországba érkezett.

Stockholmból Budapestre érkezett jelentések szerint rövidesen végérvényesen tisztázódik a Mussolini lemondásával előálló európai helyzet. Ebben az irányban máris megtörténtek az előkészítő lépések, amelyek talán nem várják be az olasz külügyminiszter programnyilatkozatát. Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan ma reggel különböző hírek terjedtek el, amelyeknek hitelességét azonban egyelőre még nem lehet megállapítani.

A legutolsó Bud. Tud. Rómából Berlinbe érkezett jelentés viszont azt mondja, hogy semmi ok sincs arra, hogy Badoglio és Victor Emmanuel kijelentéselt magyarázassá. Kétségtelen, hogy a német-olasz szövetségi viszonyban az eddigi események következtében teljesen semmiféle változás.

1922. óta nem volt ilyen fordulat az olasz történelemben. Egy csapásra megváltozott minden. Mertekadó ok a politikai körökben rámutatnak arra, hogy sem forradalom, sem államcsíny nem történt. A Tribune keddi száma megállapítja, hogy a feltámadás három tényezője egyre nagyobb fontosságot nyer.

Ez a három tényező a következők:

1. Az erős és határozott emberek csoportja, akiknek elönt a lelkiállapot a háború nyomásának. 2. Az egyház, amely viszonytalanul a lelkeken való uralmat. 3. Olaszország lobogója, amelyen a szabadság neve áll. A lakosság lelke a tapsal fogja át a rádió híreit a kormányváltásról, majd a Kvirinal elővonult és lelkes tüntetéseket rendezett az uralkodó, Badoglio és a hadifereg mellett és állást álltatta. Elkötözve elszórt esztétikától a milor az utcákra bordonzárt néhány fasiszta székhez butorait semmiféle rendszerváltás nem történt. A kormány, vagy rendőrség és a lakosság közötti szétválás nem volt összehajlás. Ezzel a belügyminisztériumnál volt kisebb incidens, de ez is hamar véget ért. Ami a kormányváltás hatását illeti, arról azt lehet mondani, hogy a lakosság lelkesedése közben és megértő támogatásával ment végbe.

Illetékes helyen megállapítják, hogy úgy a keleti, mint a szicíliai front egyaránt szakaszán sem

tudott az ellenség semmiféle eredményt sem elérni és általában megállapítható, hogy mindkét fronton az ellenség ereje hanyatlott az előző napokhoz képest. Keleten az a lendület, amellyel az oroszok az egész frontra kitartó támadásokat vezettek, ma már csupán az orosz fronton tapasztalható. Oroszország az a súlypont, ahol az oroszok a legnagyobb áldozatok árán is ki akarják kényszeríteni a döntést, az arcvonal áttörését. Eddig az összes erőfeszítések meghiúsultak.

Sziciliában sem állt be lényeges változás az arcvonalon, ami azt jelenti, hogy az ellenség nem tudott előnyömetni. A Catania-nál támadó hadsereg szüneteltetni kénytelen támadását és ezáltal lekötötte a legelőbbi erőit is. Az arcvonal közepén szakaszán, Enna térségében továbbfolyik a támadás és újból megkísérelték az angolok ezen a helyen a front áttörését. Az áttörési kísérletek azonban már a legelső vonalak előtt meghiúsultak, úgyhogy áttörésről még csak beszélni sem lehet. A tengerig húzó arcvonalon, amely Catanianál kezdődik és Cefalóndáig ér véget, állandó harc folyik, amelynek során a német-olasz csapatok szünetelen csatározásban állanak az ellenséggel. Az ellenség mindig újabb csapatokat vezet partra, ezzel szemben a német és olasz csapatok az arcvonal megerősítését szüneteltetik és az újabb erőfeszítések jelentős nyomást gyakorolnak a harc-téri helyzetre.

Az NST jelentése szerint Roosevelt ezúttal este rádióbeszédet intézett az amerikai néphez. Beszédében kijelentette, hogy a szövetségesek felét-lei Olaszországgal szemben ugyanazok maradnak, mint Németországgal és Japánnal szemben. A háború Sziciliában tovább folyik. A szövetségesek az ellenséggel szemben az előkészítésként Roosevelt a következő adatokat közölte:

A partraszállás előkészítése félúton elszórt kezdődött. Az első vázlatos során 3000 hajó, 14 000 repülőgép, 1300 löveg, 600 harci repülőgép és 160 ezer ember került bevetésre Sziciliában. Vázolta a folyó évi és a következő évi hájépiési programot. Roosevelt szerint Amerikában 1943-ra 19 millió tonna, 1944-re 21 millió tonna kereskedelmi hajót építenek.

A távokeleti helyzetről szólva, Roosevelt kijelentette, hogy Csungkingnak még nem tudnak kellő támogatást adni. Japánnal szemben meg messze vannak kitűzött céljuktól. Most dolgoznak a Japán elleni általános támadás tervein.

A háború utáni tervekről Roosevelt nem nyilatkozott.

T. Nagy Imre „Csiki Pantheon“-ja megjelent.

Az író 124 oldalon megeleveníti, felvonalatja Csiki régi életét. — A könyv csak korlátozott példányszámban készült. Ugyanis a kiadó főképpen az író által felsorolt közéleti szereplők és más számottevőbb emberek utódait számította érdekeltőknek és vásárlóknak.

A könyv tartalmánál fogva nem szorul reklámra. Már a bevezető sorok fel kell keltsék az érdeklődést mindenkihez, akik bepillantást akarnak Csiki múltjába, de kell, hogy érdekelje különösen azokat, akiknek elődei nagy számban fel vannak soroztatva a Csiki Pantheonban.

Ime egy kis ízelítő a bevezetőrészből

„Feltettem magamban, hogy az az csikmegyei családok és egyesek nevét, akik 1360-tól a köztér dolgoztak a vármegyei és községi ügyek intézésében vagy társadalmi életben közreműködtek, egy pontonban örökítem meg. Idáig vagy 300 ilyen nevet volt módomban saját emlékezetemből, néhány szóval való emlékezés mellett feljegyezni. Ugy vélem és érzem, hogy nem végzek fölösleges munkát, mert azt látom, hogy apránként pusztulnak ki vármegyénkben a székelység társadalmi és politikai életében szerepet vitt családok a helyüket mások foglalják el a közélet mindennapi küzdő terén újak jelennek meg, új feltörekvőkkel és irányzatokkal. Ez a dolgok természetes rendje. — Én mindig ájtatos kegyelettel emlékezem az ősiakra. Áldom nyomait, mert amit ők építettek, az az az utóak életét alapozták meg a székely nemzet életének folytonosságát biztosították. Feltétlen bizom népem őseréjében s abban, hogy soha semmiféle kozmopolita irányzat rajta erőt nem vesz. Éppen ezért tartom feljegyzésem méltónak az utolsó félszázad vezető férfiaiak nevét és működését.”

A könyv minden sorából a múlt iránti kegyelet és székely faj iránti határtalan szeretet sugárzik ki. Megérdemli, hogy minden valamirevaló székely megvegye. — Az agg író nem bírt kivánni könyve megszületését, de most onnan tenrtől bizonyára megelégedéssel veszi tudomásul, hogy irásai nem vesztettek kárba.

